

11. Модель отримання прихованого доходу. Клієнтам не завжди очевидний прибуток з першого погляду. У результаті збору та аналізу даних можуть виникнути інші потоки створення цінностей. Як ми бачили на прикладі Mozilla, де браузер використовує модель з відкритим джерелом, він заробляє гроші на ліцензіях на інтеграцію інших пошукових систем. Важливо розуміти, що прихованість може призвести до негативних наслідків при роботі з даними та обізнаними клієнтами.

Як висновок можна зазначити, ще це не є остаточним переліком всіх моделей та стратегій. Вони можуть розроблятися в різний час, відповідно до вимог економічного стану як країни так і самого підприємства.

Список використаних джерел:

1. Business Models Explained, Can Akdeniz
2. Harvard Business School <https://online.hbs.edu/blog/post/what-is-business-strategy#:~:text=Business%20strategy%20is%20the%20strategic,services%20are%20produced%20or%20delivered>.
3. Digital Leadership – a digital strategy - execution firm <https://digitalleadership.com/blog/digital-business-models/>
4. Бенджамін Талін <https://talin.digital/>

Стецюк А. Ю.,
*здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;
науковий керівник:*
Пархоменко В. В.
*к. е. н., доцент,
декан фінансово-економічного факультету
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

Цифровізація у банківській системі

Цифровізація є важливим аспектом фінансової стабільності банківської системи. Майже нульові процентні ставки, падіння банківських комісій і зростання очікувань клієнтів – усе це прискорює темпи цифрової трансформації банківських установ. Крім того, безпрецедентні виклики пандемії коронавірусу, агресія російської федерації проти України зробили потребу в цифровізації ще більш актуальною. Щоб зменшити бізнес-ризик і забезпечити інтегроване управління балансом, банки повинні розробити чітку цифрову стратегію, переглянути основні процеси та запровадити необхідні важелі цифрової трансформації. Модернізація додатків на осно-

ві технології штучного інтелекту, хмарних обчислень та інших передових технологій дозволить банкам швидко створювати нові продукти та послуги, покращувати загальну якість управління, отримувати прогностичні дані в режимі реального часу та працювати швидше та ефективніше. А також зміцнити довіру та лояльність клієнтів.

Зазначимо, що впровадження цифрових технологій у кредитних установах супроводжується певними проблемами. Серед них виділимо наступні: по-перше, не вистачає кваліфікованих кадрів. Для підтримки працездатності цифрових систем, як на рівні розробника, так і на рівні користувача, потрібні співробітники з широким спектром компетенцій у сфері інформаційних технологій. Цю проблему банки можуть вирішити, запрошуючи на роботу компетентних фахівців, співпрацюючи з навчальними закладами для навчання та згодом залучаючи молодих фахівців у сфері інформаційних технологій [1].

Наступною проблемою зазначимо інформаційну безпеку. Переміщення більшої частини інформації в цифрове середовище супроводжується ризиком втрати даних унаслідок злому чи неправомірного використання цифрових систем. Робота з вирішення цієї проблеми повинна передбачати своєчасне оновлення систем захисту банків, участь компетентних спеціалістів у сфері інформаційної безпеки, навчання персоналу методам і технологіям роботи сучасних цифрових систем з урахуванням ризиків порушення інформаційної безпеки. Крім того, існує потреба у гармонізації законодавчої бази у сфері регулювання фінансових технологій, особливо у сферах кібербезпеки та захисту даних. Також необхідно регулювати обіг прав інтелектуальної власності в умовах нових технологій, яким вигідно відрізнитися від традиційних посередників.

Існує також ризик того, що цифровізація банківської системи поступово стирає межу між тим, що фактично обслуговується, і тим, що не обслуговується, і що нові платіжні інструменти створюються швидше, ніж банківське середовище може адаптуватися. Цифрова трансформація банків має розпочатися якомога швидше. Зараз у банків є лише два варіанти: або використовувати фінтех-компанії для здійснення цифрової трансформації, або самі стати фінтех-компаніями і стати небанками. Згідно з дослідженням, проведеним Українською асоціацією фінтех та інноваційних компаній, необанки успішніші в цифровій сфері, ніж традиційні банки.

Популярність необанків пропонує кілька основних переваг. По-перше, небанки використовують більш сучасні ІТ-рішення, такі як чат-боти, біометрія тощо. По-друге, вони випускають нові продукти набагато швидше, тому можуть швидше задовольнити потреби клієнтів. По-третє, оскільки немає відділень, операційні витрати небанківських установ значно зменшуються. Як показує міжнародний досвід, довіра до традиційних

банків сьогодні залишається високою, але значна частина клієнтів починає користуватися послугами необанків та фінтех-рішень. Тому сьогоднішня цифрова трансформація традиційних гравців та їхніх сервісів стає можливістю зміцнити свої позиції в цифровому світі.

На мою думку, для успішного розвитку діджиталізації в банківській справі необхідно зосередитися на деяких функціональних складових:

- 1) Впровадити ефективну цифрову інфраструктуру для забезпечення нової якості та ширококутного покриття території країни Інтернетом;
- 2) Сформувати ефективну систему дистанційної ідентифікації для захисту персональних даних клієнтів, тобто запровадити ефективну «м'яку інфраструктуру»;
- 3) Захист прав інтелектуальної власності та розвиток високоякісного людського капіталу для задоволення вимог формування нових технологій, тобто володіння специфічними навичками та компетенціями, повністю інтегрованими в цифровий простір;
- 4) Відповідне «цифрове» законодавство, яке має роз'яснити цифрові права громадян, визначити принципи цифровізації, забезпечити реалізацію планів заходів щодо усунення законодавчих, інституційних та податкових бар'єрів, а також стимулювати цифровізацію банківського сектору [2].

Для цього необхідна суттєва взаємодія між регуляторами та експертним середовищем, і перш за все з банками, іншими учасниками фінансового ринку, IT- та фінтех-компаніями з метою впровадження інноваційних розробок на провідному світовому рівні з метою збільшення вітчизняного банківського обслуговування. технічна ефективність і конкурентоспроможність галузі [3].

На мою думку, є два можливих сценарії розвитку цифрового банкінгу в Україні. Це суто цифровий банк і платформа «банк-2-банк». На ринку вже є гравці, які дотримуються цих моделей. Наприклад, сьогодні склалися такі ринки:

Доставка грошей – це так звана «остання миля», коли картки доставляються клієнтам кур'єром або випускаються через роздрібну торгівлю та торгові мережі банків. Цю послугу запускає навіть не банк, а величезний конкурент роздрібногo бізнесу банку – «Укрпошта»;

Краудсорсингове кредитування МСБ – надання кредитів суб'єктам малого бізнесу, які є клієнтами одного банку, за рахунок фізичних осіб, які є клієнтами інших банків (при цьому передача клієнтської бази між банками не відбувається);

Краудсорсинг обмінників – автоматизоване узгодження обмінних курсів з обмінниками, територіально близькими до клієнтів (фізичних осіб) для окремих умов транзакції [4].

Наразі банківська справа в Україні все ще має багато прогалин, а багато технологічних розробок далекі від повного досягнення свого потенціалу. Підсумовуючи, можна очікувати стрімкого прориву банківської індустрії за деякими напрямками та сегментами, а саме:

Зaproваджено передплачені пластикові картки. У синергії з «електронними грошима» цей напрям є дуже цікавою нішею для банків, які активно співпрацюють з Gen Yers. Ця платіжна картка відкриває можливість входу у важкодоступні точки продажу, легко розширюється, може швидко зв'язуватися з будь-якою транзакційною мережею, модифікована та працює за спрощеною системою ідентифікації фізичних осіб;

Наступне покоління партнерських програм і програм лояльності. У таких країнах, як США, схеми випуску платіжних карток, засновані на принципах кобрендінгу, почали набирати значних обертів за останні 10 років. Наприклад, великою популярністю користуються кобрендові картки MasterCard і міжнародної системи електронних валютних платежів PayPal;

Розробка та впровадження повнофункціональних мобільних гаманців Android та IOS. Необхідно рухатися до інтеграції технологій BPS і NFC, інакше банківська галузь одного дня побачить, що її наздоженуть фінтех і мобільні гіганти. Перший банк, який запустить справжній мобільний «гаманець», захопить ключовий сегмент масового роздрібного ринку;

Розробка та впровадження системи віддаленого відділення. Розробка та впровадження комплексних систем обслуговування клієнтів з інтеграцією систем цифрового підпису фізичних та юридичних осіб;

Розробити комплексні пропозиції для підприємців. Розробка та впровадження онлайн-банкінгу та мобільного банкінгу за системою «єдиного вікна», подальша інтеграція в системи віддалених відділень – це можливість для малого та середнього бізнесу «захопити» ніші обслуговування.

Сьогодні майбутнє цифрового банкінгу неможливо відокремити від цифрової валюти. Сьогодні банки активно створюють цифрові валюти. Цифрова валюта – це онлайн-форма грошей, яка потребує обміну та демонструє властивості, подібні до фізичної валюти, але без передачі права власності. Приклади включають Amazon Coins, Facebook Credit, Nintendo Points [5].

Блокчейн – це відносно нова технологія, яка дозволяє створювати цифрові записи транзакцій і проводити транзакції через розподілену мережу пристроїв. Переваги використання блокчейну включають низьку вартість грошових переказів, зменшення або навіть усунення посередників, таких як банки, і можливість електронної ідентифікації. За результатами Blockchain Research Institute, Україна є однією з країн, де розробляють і впроваджують технологію блокчейн.

Сьогодні використання технології блокчейн є реальністю в українській банківській системі. Досвід його практичного застосування в нашій

банківській системі пов'язаний з можливістю вдосконалення передачі інформації. Так, у 2015 році ПриватБанк став першим банком в Україні, який інтегрував систему блокчейн і Bitcoin як інструмент розрахунків. Наразі Національний банк України активно вивчає досвід інших країн з криптовалютами та технологією блокчейн з метою їхнього регулювання як у Європі, так і в усьому світі [6].

Таким чином, цифровізація банківської системи є неминучим результатом технологічного розвитку та ринкового попиту, і її можна розглядати як діалектичний механізм трансформації фінансового бізнесу, формуючи нову фінансову реальність.

Список використаних джерел:

1. Гусева О. Ю., Легомінова С. В. Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнес-процесів, їх оптимізація. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2018.
2. Дульська І. В. Пріоритети діджиталізації національної економіки. Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2015. № 16.
3. Кльоба Л. Г. Цифровізація – інноваційний напрям розвитку банків. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>.
4. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: www.bank.gov.ua/.
5. Karcheva, H. T., Smovzhenko, T. S., Mishchenko, V. I. (etal.). (2016). Efficiency and competitiveness of the banking system of Ukraine [Efficiency and competitiveness of the banking system of Ukraine]. H. T. Karcheva (Ed.). Kyiv: DVNZ «Universytet bankivskoispravu» [in Ukrainian].
6. Офіційний сайт Приватбанку. URL: <https://privatbank.ua/>